

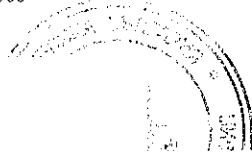
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА,
ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И
СЪОБЩЕНИЯТА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ "МОРСКА АДМИНИСТРАЦИЯ"

ул. "Дякон Игнатий" № 9, София 1000
тел: (+359 2) 930 09 10
факс: (+359 2) 930 09 20

bma@marad.bg
www.marad.bg

ОДОБРЯВАМ:

к.д.п. инж. С. Църнаклийски
Изпълнителен директор на
ИА "Морска администрация"
..... 31. 01. .... 2011 г., София

НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРТИ
за провеждане на обучение в курс
"ЛИЧНА БЕЗОПАСНОСТ И СОЦИАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ"
"Personal Safety and Social Responsibilities"

МАКСИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ:	18
МИНИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ:	6
БРОЙ НА КУРСИСТИТЕ В ГРУПА ЗА УПРАЖНЕНИЕ:	6
ПРОГРАМНИ ЧАСОВЕ:	14

НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРТИ

за провеждане на обучение в курс

ЛИЧНА БЕЗОПАСНОСТ И СОЦИАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ

1. ПРЕДМЕТ

Курсът е задължителен за всички морски лица, които ще работят на каквато и да е длъжност на кораби от морския флот и включва задължителните минимални изисквания за подготовка и издаване на свидетелство, определени от Правило VI/1 и таблица А VI/1-4 на кода към Конвенция STCW 78, както е изменена, директива 2008/106/ЕС и ИМО моделен курс 1.21. Подготовката включва придобиване на знания за корабите, опасностите които съществуват в ежедневиия живот и работа на кораба, взаимоотношенията на борда, начините за комуникация между членовете на екипажа и умения за прилагане на тези знания.

Този курс може да се провежда самостоятелно или в комбинация с курсовете за противопожарна безопасност и борба с пожари, елементарна първа помощ и техники за оцеляване, изисквани по Правило VI/1 от Конвенция STCW 78, както е изменена.

2. ЦЕЛИ

Лицата, които успешно преминават този курс трябва:

да познават – най-общо устройство на кораба, неговите механизми и системи; опасностите които могат да се появят на кораба; организацията на ежедневиия живот и работа; субординацията между членовете на екипажа и начина за комуникация между равни и по-старши; мерките за безопасност при извършване на различни дейности на кораба; мерките и действията за предпазване от замърсяване на морската среда; комуникациите по време на аварийни ситуации;

и да могат: - да подбират правилно личните предпазни средства в зависимост от конкретната задача, която ще изпълняват; правилно да обличат и използват личните предпазни средства; да боравят безопасно с корабните устройства; своевременно и правилно да докладват за аварийни ситуации; да реагират точно и бързо при аварийни ситуации на кораба;

3. ФОРМА НА ПРОВЕЖДАНЕ НА КУРСА

Обучението се провежда присъствено в лекционна зала. Часовете дадени в тематичния план и учебната програма са астрономически часове. Курсът се организира и провежда в съответствие с процедурите по СУК на обучаващата институция. Занятията се планират така, че да не надвишават 10 часа дневно. Тяхната методическа последователност и почивки между тях се определят от обучаващата институция в разписание на занятията в курса по примерния образец даден в Приложение 1.

При започване на курса на курсистите се предоставят учебни помощни материали (тематичен план, скриптове на лекции, записки за курсиста). Лекторът, в зависимост от усвояване от обучаемите на материала по дадена тема може да промени продължителността на определена лекция за сметка на лекция от същата тема.

4. ВХОДНИ СТАНДАРТИ

Няма специфични изисквания за образование и квалификация за включване на лица в курса. Задължително е обучаемите да са навършили 16 години и да имат най-малко основно образование.

5. ОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ

На лицата успешно завършили курса се издава свидетелство **“Personal Safety and Social Responsibility”** от Изпълнителна агенция “Морска Администрация” по формата предвидена в приложение № 27 на Наредба № 6 за компетентност на морските лица в Република България. За да бъде издадено свидетелство обучаващата институция представя в дирекция „Морска администрация”, която ще издава свидетелството копие на дневника на курса (приложение №12, към чл.58, ал.1 на Наредба №6), протокола от изпита, решавания на изпита тест, копие на видеозаписа от изпита. Копието на дневника на курса, решавания на изпита тест и протокола от изпита могат да се представят сканирани на електронен носител. Протокола от изпита се представя задължително и на хартиен носител.

Свидетелството може да се издаде и в комбинация със свидетелствата за пожарна безопасност и борба с пожари, елементарна първа помощ и техники за лично оцеляване, изисквани по Правило VI/1 от Конвенция STCW 78, както е изменена.

6. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ

Обучението в курса се провежда от преподаватели и инструктори с правоспособност „Вахтен помощник капитан на кораб над 500 БТ” или по-висока, „Вахтен механик на кораб с КСУ над 750 kW или по-висока и плавателен стаж на море най-малко три години, лица завършили висше морско образование и имащи най-малко 3 години корабна служба, всички преминали курс “Personal Safety and Social Responsibility”, ИМО моделен курс 6.09 и притежаващи съответното свидетелство. Допълнително, преподавателите извършващи оценка и провеждащи вътрешен изпит трябва да са преминали ИМО моделен курс 3.12 и да притежават съответното свидетелство.

7. ОЦЕНКА И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

Оценка знанията и уменията на обучаемите са извършва текущо в хода на провежданите занятия чрез устни изпити по шестобалната система, като оценките се отбелязват в дневника на курса. В края на курса теоретичните познания на обучаемите се установяват чрез тест съдържащ 30 въпроса от всяка област на компетентност (тематичната програма). Теста се провежда за време до 45 минути. За успешно преминал теста се счита курсист, който е дал най-малко 25 верни отговора. Тестът се изготвя в три варианта, като за всеки курс е различен от тестовете, давани на предходните курсове.

Курсист, който не положи успешно теста има право в срок до един месец да се яви повторно на изпит. При второ неуспешно явяване на теста курсистът преминава целият курс отначало.

8. ДОКУМЕНТИРАНЕ

Документиране на провеждането на курса се извършва в дневника по чл.58 от Наредба №6 за компетентност на морските лица в Република България. За всеки курс ръководителят поддържа документация за входящото ниво на обучаемите (ф.к. на диплом за образование и свидетелство за правоспособност (когато лицето притежава такава), изтеглени и решаван тест, оригинала на попълнения от всеки курсист тест и видео запис от изпита. Цялата документацията по курса (тематичен план, скриптове на лекции, записки за курсиста, изтеглен вариант на теста, попълнения от всеки курсист тест, видеозаписа* на изпит, копие на диплома) се съхранява в продължение на 5 (пет)

години от организатора на курса. В процедурите по управление на качеството на съответната обучаваща институция се включват тези изисквания по документиране.

*ЗАБЕЛЕЖКА: Видеозаписът от изпита трябва да бъде с такова качество, че да осигурява наблюдение на всички лица полагащи изпита – за цялото време на изпита с възможност за добро разпознаване на лицата и техните действия по време на изпита.

9. ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА И УЧЕБНИ МАТЕРИАЛИ ЗА ОБУЧЕНИЕ

Теоретичните занятия се провеждат в лекционна зала с дъска за писане и демонстрационна маса. Залата да е оборудвана с шрайбпроектор и аудио-визуална техника или компютър с мултимедия, да е осигурено работно място за всеки курсист.

За провеждане на курса трябва да е осигурено следното:

- 9.1. каски за работа – по 1 бр. от всеки вид,
- 9.2. очила – по 1 бр. от всеки вид,
- 9.3. обувки (безопасни) – по 1 чифт от всеки вид,
- 9.4. противопрахови маски и дихателни апарати – по 1 бр. от всеки вид,
- 9.5. защитно работно облекло – по 1 бр. от всеки вид,
- 9.6. дихателен апарат за сгъстен въздух – 1 бр.,
- 9.7. дихателен апарат за аварийна евакуация (EEBD) – 1 бр.

9.8. фотографии или слайдове със снимки на различни типове кораби (бълкери, танкери, контейнеровози, за генерални товари, пътнически) и различни части от кораби включително:

- 9.8.1. парадни трапове, сходни и мрежи за обезопасяването им - по 1 бр. от вид,
- 9.8.2. главна палуба - по 1 бр. от вид,
- 9.8.3. товарни трюмове и закрития на товарните трюмове - по 1 бр. от вид,
- 9.8.4. палуба на бака и палуба на юта - по 1 бр. от вид,
- 9.8.5. брашпил, шпил, котви и винчове - по 1 бр. от вид,
- 9.8.6. кранове и стрели - по 1 бр. от вид,
- 9.8.7. манифолд и тръбопроводна система на палубата на танкер – по 1бр. от вид,
- 9.8.8. надстройка – по 1 бр. от вид,
- 9.8.9. мостик – по 1 бр. от вид,
- 9.8.10. машинно отдерение – по 1 бр. от вид,

9.9. Видеофилми* по един брой, както следва:

- “IMO – Safer shipping and cleaner Sea”	(IMO Code No.VID-202)
- “Personal Safety on Board Ship Series	(Code No.553-563)
- “Personal Hygiene”	(Code No.293)
- “Waste and Garbage Management”	(Code No.627)
- “Fighting Pollution” (Edition 2)	(Code No.432)
- “Safe Mooring Practice”	(Code No.616)
- “Prevention and Reaction to Marine Oil Spills”	(Code No. 591 & 592)
- “Setting the Course for Health”	(Code No.510)
- “Who Needs It? Personal Protective Equipment”	(Code No.597)
- “Alcohol Beware”	(Code No.348)
- “Drugs –Way Off Course”	(Code No.486)
- “Entering Into Enclosed Spaces” (Edition 2)	(Code No.534)
- “Welding Safety”	(Code No.495)

9.31. Комплект ИМО символи за безопасност – 1 бр.

9.30. Ръководство на инструктора – 1 комплект;

* ЗАБЕЛЕЖКА: - Филмите упоменати в т.9.9 могат да бъдат заменени с филми с друго наименование, но имащи същата тематика и съдържание.

10. ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

No	ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЛЕКЦИИ (уч. часа)	УПРАЖНЕ - НИЯ (уч. часа)
1	Въведение в курса. Спазване правилата за безопасна работа	2.5	0.5
2	Ефективни човешки взаимоотношения на борда на кораба	1.5	-
3	Разбиране на нареждания и даване на нареждания свързани с изпълнение задълженията на борда на кораба	2.5	0.5
4	Прилагане на процедури при спешни ситуации:	2.0	-
5	Вземане на предпазни мерки за предотвратяване замърсяването на морската среда	1.5	-
6	Социални отговорности – спомагане за поддържане на ефективни човешки взаимоотношения на борда на кораба	2.0	-
7	Заклучително занятие и изпити		1.0
Всичко:		12.0	2.0
ОБЩО:		14.0	

11. ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА

No	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ	ЛЕКЦИИ (часове)	УПРАЖНЕНИЯ (часове)
1.	Въведение в курса. Спазване правилата за безопасна работа: - въведение, значение на курса - запознаване с устройството на кораба - естество на опасностите, които съществуват на кораба - оборудване на борда на кораба за борба с опасностите - използване на средствата за лична защита, демонстрация - операции извършване на борда, които могат да създадат опасност - товарене и разтоварване на товари - швартоване - затворени пространства - огневи работи - работа на височина - вахта в машината и поддръжка - прожекция на видеофилм по време на лекцията	2.5	0.5
2.	Ефективни човешки взаимоотношения на борда на кораба: - междуличностни отношения - създаване на екип за работа - работа в екип - прожекция на видеофилм по време на лекцията	1.5	-
3.	Разбиране на нареждания и даване на нареждания свързани с изпълнение задълженията на борда на кораба: - основи на комуникацията между хората - методи за комуникация - прегради/препятствия при комуникациите - умения за ефективно предаване на информация	2.5	0.5

	<ul style="list-style-type: none"> - умения за ефективно възприемане на информация - ефект и последици от погрешна комуникация - обобщение на уменията за комуникация и демонстрации - прожекция на видеофилм по време на лекцията 		
4.	<ul style="list-style-type: none"> Прилагане на процедури при спешни ситуации: - обяснение на термина „спешна ситуация” - упражнения и тренировки - значение и необходимост от упражнения и тренировки - вътрешни комуникации - прожекция на видеофилм по време на лекцията 	2.0	-
5.	<ul style="list-style-type: none"> Вземане на предпазни мерки за предотвратяване замърсяването на морската среда: - определение на термина „замърсяване” - ефекти от експлоатационно и случайно замърсяване международни мерки за предпазване от и избягване на замърсяване и ограничаване на замърсяване - замърсяване с отпадни води (помия) от кораба - замърсяване с отпадъци от кораба - контрол върху изхвърлянето от машинни помещения и горивни танкове - съдържание на дневника за нефтени операции - представяне изискванията на Анекс VI на МАРПОЛ - прожекция на видеофилм по време на лекцията 	1.5	-
6.	<ul style="list-style-type: none"> Социални отговорности – спомагане за поддържане на ефективни човешки взаимоотношения на борда на кораба: - права и задължения на екипажа - трудови правоотношения и условия за труд - упойващи вещества и алкохол - здраве и хигиена на борда на кораб - обобщение - прожекция на видеофилм по време на лекцията 	2.0	-
		12.0	1.0
7.	Заклучително занятие и изпит		1.0
	Общ хорариум на курса	14 часа	

12. МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА КУРСА

При провеждане на теоретичната подготовка и упражненията не се налага предприемане на мерки за безопасност извън обичайните такива.

13. ЛИТЕРАТУРА И ЗАПИСКИ ЗА КУРСИСТА

13.1. Литература

- ILO Code of Practice for Accident Prevention on Board Ships at Sea and in Port,
- Code of Safe Working Practices for Merchant Seaman (ISBN 0115518363);
- Международна морска трудова конвенция
- ICS/OCIMF/IAPH International Safety Guide for Oil Tankers and Terminals – 4th Edition (ISBN 1-85609-081-7);
- Guidelines on the Application of the International Safety Management Code – 3rd Edition;
- Drug and Alcohol Prevention Programmes in the Maritime Industry (ISBN 92-2-110260-2);

- International Convention for the Standards of Training, Certification and Watch keeping for Seafarers – STCW 78, as amended;
- International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 as amended;
- International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973/78;
- IMO “Model Course 1.21 – “Personal Safety and Social Responsibilities””;
- IMO Life-Saving Appliance Code;
- Standard Marine Navigational Vocabulary;
- Human Resources Management for Marine Personnel;
- International Safety Management Code.

13.2. Записки за курсиста:

- Общо понятия за устройството на кораба, корабните устройства и системи – определения, наименование на основните възли, предназначение и безопасно боравене с тях.
- Опасности, които съществуват и могат да се появят при експлоатацията на кораба за лицата на борда, кораба и товара. Доклади, първи мерки за справяне с аварийни ситуации.
- Товарене и разтоварване на различни видове товари. Използвани съоръжения и средства. Опасности при извършване на товаро-разтоварните работи и мерки за безопасност.
- Операции по швартоване и заставане на котва. Използвани средства и съоръжения. Опасности при извършване на швартови операции и мерки за безопасност.
- Затворени пространства, определение и опасности, които са свързани с влизане в такива пространства. Предпазни мерки при влизане и работа, процедура за влизане и работа в затворени пространства.
- Огневи работи, определение, опасности свързани с огневите работи. Предпазни мерки и процедура за разрешаване извършването на огневи работи.
- Работа на височина, опасности свързани с работата на височина. Предпазни мерки преди и по време на работата на височина.
- Носене на вахта в машинно отделение. Оборудване, което се намира в машинно отделение и опасности свързани с неговата експлоатация. Предпазни мерки при работа и поддържане на реда и хигиената в машинно отделение.
- Предпазване на морската среда от замърсяване. Видове замърсяване и начини за тяхното предотвратяване. Средства на кораба за борба със замърсяването. Задължения на екипажа.
- Права и задължения на членовете на екипажа при работа на кораб. Условия за наемане на работа на борда на кораб. Политика по отношение употребата на алкохол и упойващи вещества на кораба. Поддържане на лична хигиена и хигиенни условия за живот на кораба.

14. АКТУАЛНОСТ НА КУРСА

Националните стандарти за провеждане на курса, тематичната програма и учебния план са съставени в съответствие с изискванията на STCW, както е изменена и допълнена, директива 2008/106/ЕС, ИМО Model Course 1.21 (издание 2000 г.) и изискванията на Наредба № 6 за компетентност на морските лица в Република България.

При промяна на тези национални стандарти, обучаващата институция актуализира своята програма за курса в съответствие с процедурите по управление на